Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
TAMARA ĆAPETA
21 päivänä maaliskuuta 2024[1]

Asia C-494/22 P

Euroopan komissio
vastaan

Tšekin tasavalta

Muutoksenhaku – Euroopan unionin omat varat – Tullit – Jäsenvaltioiden velvollisuudet – Omia varoja vastaavien perimättä olevien määrien maksaminen komissiolle – Laosista peräisin oleville taskusytyttimille määrättyjen polkumyyntitullien kiertämistä koskeva tutkinta – Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tarkastuskertomus – Perusteettomaan etuun perustuva kanne – SEUT 268 artikla ja SEUT 340 artikla

I Johdanto

1. Sanonnan mukaan kolmas kerta toden sanoo.

2. Tämä on kolmas kerta, kun Tšekin tasavalta on saattanut Euroopan unionin tuomioistuinten käsiteltäväksi sen ja komission välisen riidan, joka koskee velvollisuutta tulouttaa unionin omat varat. Kyseinen jäsenvaltio on aiemmin nostanut tuloksetta ensinnäkin SEUT 263 artiklan mukaisen kumoamiskanteen (jossa riitautetaan komission maksuvaatimuskirje)[2] ja toiseksi SEUT 265 artiklan mukaisen laiminlyöntikanteen (koska komissio ei ole nostanut sitä vastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta).[3]

3. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi suuntaa näyttävässä tuomiossaan Tšekki v. komissio,[4] että jos jäsenvaltio on eri mieltä komission kanssa unionin omia varoja koskevista velvollisuuksistaan, kumoamiskanne ei ole mahdollinen eikä komissiota voida velvoittaa nostamaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta. Jäsenvaltio voi kuitenkin vaatia korvausta siitä, että unioni on saanut perusteetonta etua, ja nostaa sitä varten kanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa.

1 Alkuperäinen kieli: englanti.

2 Ks. 28.6.2018 annettu määräys, Tšekki v. komissio (T-147/15, ei julkaistu, EU:T:2018:395), jossa unionin yleinen tuomioistuin jätti kyseisen kanteen tutkimatta; se vahvistetiin valituksesta 9.7.2020 annetulla tuomiolla, Tšekki v. komissio (C-575/18 P, EU:C:2020:530).

3 Ks. 30.9.2020 annettu määräys, Tšekki v. komissio (T-13/19, ei julkaistu, EU:T:2020:455), jonka jälkeen Tšekin tasavalta peruutti kyseisen kanteen.

4 Ks. tuomio 9.7.2020 (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 52–84 kohta).

4. Käytännössä jäsenvaltion on näin ollen tuloutettava unionin omien varojen riidanalainen määrä komission tilille välttyäkseen viivästyskorkojen maksamiselta, mikäli se häviää riidan. Jäsenvaltio voi tämän jälkeen osoittaa, että komissio oli väärässä, ja vaatia kyseisen määrän palauttamista unionin saamaan perusteettomaan etuun perustuvalla kanteella.

5. Tšekin tasavalta on tehnyt juuri näin. Menettelyllinen este on nyt poistettu, ja tässä valitusasiassa käsiteltävänä oleva asiakysymys on se, onko kyseinen jäsenvaltio vai komissio ymmärtänyt unionin talousarviosäännöt oikein.

6. Unionin yleisen tuomioistuimen hyväksyi 11.5.2022 antamallaan tuomiolla Tšekki v. komissio (T-151/20, EU:T:2022:281, jäljempänä valituksenalainen tuomio) osittain Tšekin tasavallan nostaman kanteen, joka koski perusteettoman edun saamista. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lähinnä, että Tšekin tasavalta voitiin vapauttaa velvollisuudestaan maksaa tietyt omien varojen määrät, joiden periminen oli tullut mahdottomaksi, ja että se oli oikeutettu odottamaan Euroopan unionin petostentorjuntaviraston (OLAF)[5] tarkastuskertomusta, ennen kuin se ryhtyi tarvittaviin toimenpiteisiin kirjatakseen kyseiset määrät asianomaisille tileille.

7. Komissio väittää valituksessaan, että Tšekin tasavallan oli unionin oikeuden mukaan maksettava kaikki riidanalaiset määrät eikä Euroopan unioni ole saanut perusteetonta etua.

8. Tämä asia herättää näin ollen tärkeitä periaatteellisia ja käytännön kysymyksiä unionin omia varoja koskevan lainsäädännön mukaisista jäsenvaltioiden velvollisuuksista. Keskeisiä kysymyksiä on lähinnä kaksi. Ensimmäinen edellyttää asiaa koskevan unionin oikeuden tulkintaa sen määrittämiseksi, estääkö jäsenvaltion viivästyminen tileihin kirjaamisessa vapauttamasta kyseistä jäsenvaltiota velvollisuudesta asettaa käyttöön omat varat. Toinen kysymys koskee sitä, onko Tšekin tasavalta käsiteltävän asian olosuhteissa todennut unionille kuuluvat maksut ja ottanut ne kirjanpitoon myöhässä, koska se odotti OLAFin tarkastuskertomusta.

II Asian tausta

A Unionin omien varojen järjestelmä ja asiaa koskeva unionin lainsäädäntö

9. Euroopan unionin toiminta perustuu tasapainoiseen talousarvioon, joka rahoitetaan pääasiassa unionin omista varoista. Unionin omilla varoilla tarkoitetaan pääasiassa tuloja, jotka ohjataan unionin talousarvioon automaattisesti ilman, että jäsenvaltioiden viranomaisten on päätettävä siitä myöhemmin.[6]

[5] OLAF on komission yksikkö tai osasto. Se perustettiin vuonna 1999 vahvistamaan petosten ja muun Euroopan unionin taloudellisia etuja vahingoittavan laittoman toiminnan torjuntaa. Ks. erityisesti Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) perustamisesta 28.4.1999 tehdyn komission päätöksen 1999/352/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1999, L 136, s. 20) 1 ja 2 artikla sekä johdanto-osan ensimmäinen–neljäs perustelukappale.

[6] Euroopan komissio, European Union Public Finance, 4th ed., Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2008, s. 135.

10. Unionin omia varoja on monentyyppisiä, mukaan lukien perinteiset omat varat, jotka ovat lähinnä kolmansista maista tuotavista tuotteista kannettavia tulleja.[7] Perinteiset omat varat on Euroopan unionin suora tulolähde, joka ei ole riippuvainen jäsenvaltioiden maksuosuuksista.[8] Unionin lainsäätäjä on määritellyt ne kokonaisuudessaan,[9] ja jäsenvaltioiden velvoitteet niiden perinnässä ja siirtämisessä koskevat ainoastaan täytäntöönpanoa.[10]

11. Koska Euroopan unionilla ei kuitenkaan ole omia verojen kerääjiä, jäsenvaltioiden on kerättävä tullit ja maksettava ne (unionin lainsäädännön terminologian mukaan ”asetettava ne käyttöön”) unionin talousarvioon tallettamalla ne komission nimissä olevalle tilille (mutta ne saavat pitää tietyn prosenttiosuuden perimiskuluja varten).

12. Tiivistettynä perinteiset omat varat ovat näin ollen unionin rahaa, mutta Euroopan unionin on turvauduttava jäsenvaltioihin niiden hankkimiseksi.

13. Näin ollen unionin omien varojen järjestelmää säännellään erityisellä unionin oikeudellisella kehyksellä,[11] joka on nyt käsiteltävän asian ytimessä. Tässä järjestelmässä jäsenvaltioilla ei ole harkintavaltaa, vaan niiden on asetettava omat varat käyttöön omia varoja koskevassa unionin lainsäädännössä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti (määräajat mukaan luettuina).[12]

14. Nyt käsiteltävässä asiassa merkityksellisiä ovat päätökset 2000/597[13] ja 2007/436[14] sekä asetus 1150/2000.[15]

15. Asetuksessa 1150/2000 annetaan säännöksiä omien varojen asettamisesta komission käyttöön. Tämä tapahtuu kolmessa vaiheessa. Ensinnäkin jäsenvaltion on *todettava unionille kuuluvat maksut*, mistä säädetään asetuksen 2 artiklassa. Toiseksi kyseisen jäsenvaltion on

7 Muut unionin omien varojen luokat ovat arvonlisäveroon (alv), bruttokansantuloon (BKTL) ja kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen (otettu käyttöön vuonna 2021) perustuvat luokat.

8 Perinteiset omat varat olivat noin 16 prosenttia kaikista omista varoista muodostuvista tuloista vuonna 2022 eli 23,5 miljardia euroa. Ks. komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle, Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2022, KOM(2023) 391 final, 28.6.2023, kohta 5.1, s. 25 ja kohta 3.6.1, s. 149.

9 Jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien korvaamisesta yhteisöjen omilla varoilla 21.4.1970 tehdystä neuvoston päätöksestä 70/243/EHTY, ETY, Euratom (EYVL 1970, L 94, s. 19) lähtien.

10 Ks. julkisasiamies Geelhoedin ratkaisuehdotus komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:142, 11 kohta). Ks. myös julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin ratkaisuehdotus komissio v. Suomi (C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ja C-239/06, EU:C:2009:67, 72 kohta, alaviite 39), jossa todetaan, että ”tullit sisällytettiin kuvaavaan nimitykseen ’perinteiset’ tai ’luonnolliset’ omat varat, sillä niiden tuotto riippuu yksinomaan unionin politiikasta eikä jäsenvaltioiden tahdosta”.

11 Neuvosto on vuosien mittaan tehnyt omien varojen järjestelmän vahvistamisesta päätöksiä, jotka jäsenvaltioiden on nykyisin SEUT 311 artiklan kolmannen kohdan perusteella hyväksyttävä valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Nämä päätökset pannaan täytäntöön asetuksilla, jotka neuvosto antaa Euroopan parlamentin suostumuksella SEUT 311 artiklan neljännen kohdan mukaisesti tai parlamenttia ja Euroopan tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan SEUT 322 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

12 Unionin tuomioistuin korosti 9.7.2020 antamassaan tuomiossa Tšekki v. komissio (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 62 kohta) ja 8.3.2022 antamassaan tuomiossa komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 345 kohta), että unionin omia varoja koskevan järjestelmän hallinnointi on annettu jäsenvaltioiden tehtäväksi ja että varojen perimistä, toteamista ja tilille tulouttamista koskevat velvollisuudet kohdistuvat suoraan jäsenvaltioihin omia varoja koskevan unionin säännöstön nojalla.

13 Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29.9.2000 tehty neuvoston päätös 2000/597/EY (EYVL 2000, L 253, s. 42).

14 Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 7.6.2007 tehty neuvoston päätös 2007/436/EY (EUVL 2007, L 163, s. 17).

15 Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn [päätöksen 2007/436], soveltamisesta 22.5.2000 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL 2000, L 130, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna kyseisenä ajankohtana 16.11.2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 2028/2004 (EUVL 2004, L 352, s. 1) ja 26.1.2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 105/2009 (EUVL 2009, L 36, s. 1). Asetus 1150/2000 kumottiin myöhemmin perinteisten, ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisessa sovellettavista menetelmistä ja menettelystä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä 26.5.2014 annetulla neuvoston asetuksella (EU, Euratom) N:o 609/2014 (EUVL 2014, L 168, s. 39), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna ennustettavuuden lisäämiseksi jäsenvaltioiden kannalta ja riitojenratkaisumenettelyjen selkeyttämiseksi perinteisten ja ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisen yhteydessä 5.4.2022 annetulla neuvoston asetuksella (EU, Euratom) N:o 2022/615 (EUVL 2022, L 115, s. 51).

otettava nämä maksut kirjanpitoon asetuksen 6 artiklan mukaisesti. Kolmanneksi jäsenvaltion on asetuksen 9 ja 10 artiklan mukaan *asetettava todettu määrä komission käyttöön* hyvittämällä komission tilille näitä maksuja vastaava määrä.

16. Asetuksen 1150/2000 2 artiklan 1 kohdassa maksujen toteamisen ja unionin tullilainsäädännön välille luodaan yhteys. Siinä säädetään, että unionille kuuluvaa maksua perinteisistä omista varoista pidetään todettuna, ”kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.”[16] Kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan toteamisen päivämäärä on ”tullilainsäädännössä säädetyn kirjanpitoon merkitsemisen päivämäärä.”

17. Asetuksen 1150/2000 6 artiklan 1 kohdassa säädetään maksujen kirjanpitoon ottamisesta, että jäsenvaltioiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa omista varoista.[17] Kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on otettava perinteiset omat varat vahvistetussa määräajassa[18] yhdelle kahdesta tilistä. Tavanomaisessa tilanteessa eli silloin, kun jäsenvaltiot ovat perineet maksettaviksi kuuluvat määrät tai saaneet velalliselta vakuuden, ne ottavat maksun tavanomaiseen kirjanpitoon, jota kutsutaan kirjanpidoksi A. Jos määriä ei kuitenkaan ole peritty velalliselta tai niille ei ole annettu vakuutta tai jos vakuusmäärät on riitautettu ja ne saattavat muuttua, jäsenvaltiot ottavat unionille kuuluvat maksut erilliseen kirjanpitoon, jota kutsutaan kirjanpidoksi B.

18. Asetuksen 1150/2000 9 artiklan 1 kohdassa artiklassa säädetään omien varojen komission käyttöön asettamisesta, että jäsenvaltioiden on hyvitettävä omat varat komission nimissä avatulle tilille 10 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Kyseisen asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään, että sen jälkeen kun omista varoista on vähennetty perimiskulut, omat varat on otettava kirjanpidosta A komission kirjanpitoon maksujen toteamisajankohtaan perustuvassa määräajassa, kun taas kirjanpitoon B otettujen omien varojen osalta maksut on tuloutettava maksujen perimisajankohtaan perustuvassa määräajassa. Asetuksen 11 artiklan mukaan viivästyksistä omien varojen asettamisessa komission käyttöön on maksettava viivästyskorkoa.

19. Asetuksen 1150/2000 17 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden ”on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan mukaisesti todettuja maksuja vastaavat määrät asetetaan komission käytettäviksi tämän asetuksen mukaisesti”.

20. Asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa, sellaisena kuin sitä sovellettiin kyseisenä ajankohtana, säädetään kirjanpitoon B otetuista maksuista, että jäsenvaltiot ”vapautetaan velvollisuudesta asettaa komission käyttöön määrät, jotka vastaavat todettuja saamisia, joita ei ole voitu periä joko: a) ylivoimaisen esteen vuoksi; tai b) jäsenvaltioista riippumattomista muista syistä.”

[16] Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 217 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin sitä sovellettiin kyseisenä ajankohtana, säädetään seuraavaa: ”Tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä, jäljempänä ’tullien määrä’, heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tileihin kirjaaminen).” Kyseinen asetus kumottiin myöhemmin unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1), jossa on tältä osin samankaltaisia säännöksiä (ks. sen 101 artiklan 1 kohta ja 104 artiklan 1 kohta).

[17] Asetuksen 1150/2000 johdanto-osan 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa: ”Olisi säädettävä erityisesti perimättömien maksujen erillisestä kirjanpidosta. Tällainen kirjanpito sekä siitä neljännesvuosittain toimitettavat otteet antavat komissiolle mahdollisuuden seurata paremmin jäsenvaltioiden toimintaa perittäessä näitä omia varoja, erityisesti sellaisia omia varoja, jotka ovat tulleet epävarmoiksi petollisten menettelyjen ja väärinkäytösten vuoksi.”

[18] ”viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä”.

21. Asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan mukaan todettujen maksujen määrien katsotaan olevan perimiskelvottomia ”viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona määrä on todettu 2 artiklan mukaisesti”, tai jos niiden osalta on haettu muutosta, siitä päivästä, jona lopullinen päätös annettiin tiedoksi tai julkaistiin. Tällaiset perimättä jääneet määrät poistetaan lopullisesti kirjanpidosta B. [19]

22. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava asetuksen 1150/2000 17 artiklan 3 ja 4 kohdassa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti komissiolle tapauksista, joissa perimiskelvottomien maksujen määrä on yli 50 000 euroa (tätä kutsutaan usein ilmaisulla kirjanpidosta poistamista koskeva selvitys). Komission on tämän jälkeen esitettävä huomautuksensa, jotta se voi arvioida, miten jäsenvaltio on perustellut 17 artiklan 2 kohdan mukaista vapautustaan, kuten nyt tarkasteltavassa asiassa on tehty.

B Unionin yleisessä tuomioistuimessa käytyyn oikeudenkäyntimenettelyyn johtaneet tapahtumat

23. Nyt käsiteltävä asia liittyy Tšekin tasavallan ja komission väliseen riitaan, joka koskee sitä, onko kyseinen jäsenvaltio todennut myöhässä tietyt unionin omia varoja vastaavat määrät, koska se odotti OLAFilta tietoja. Jäljempänä esitetään tapahtumien kulku, joka johti nyt käsiteltävään asiaan.

24. Vuonna 2001 Euroopan unioni otti käyttöön polkumyyntitullit Kiinasta peräisin oleville taskusytyttimille. [20] Tämän seurauksena kyseisiä tulleja pyrittiin kiertämään, ja sytyttimiä yritettiin tuoda Euroopan unioniin ilmoittamalla niille väärä alkuperä useista Kaakkois-Aasian maista, muun muassa Laosista, unionin oikeuden vastaisesti.

25. Baide Lighter Industry (LAO) Co., Ltd. on laosilainen yritys, joka toi taskusytyttimiä Euroopan unioniin Prahassa (Tšekki) sijaitsevan eurooppalaisen yrityksensä Baide International (Europe) s.r.o:n kautta. Kutsun näitä yrityksiä yhteisesti nimellä ”Baide”.

26. Tšekin viranomaiset laativat 22.3.2006 riskiprofiilin (jäljempänä riskiprofiili), jonka mukaan oli perusteltua epäillä, että sytyttimien tuonnissa kierrettiin tullilainsäädäntöä, ja määräsivät sisäisiä tarkastuksia.

27. Tšekin viranomaiset lähettivät 13.4.2006 OLAFille kirjeen, jossa ne antoivat tietoja sytyttimien tuonneista ja ilmoittivat, että yritysten, Baide mukaan lukien, epäiltiin syyllistyneen petoksiin.

28. Tšekin viranomaiset aloittivat 28.8.2006 Baidea koskevan tutkinnan.

29. Tšekin viranomaiset päivittivät riskiprofiilin 2.11.2006.

30. OLAF käynnisti 20.12.2006 tutkinnan sytyttimien tuonnista Laosista vuosina 2004–2006.

[19] Katso asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan viides alakohta.

[20] Kyse oli kaasukäyttöisistä, kertatäyttöisistä ja uudelleen täytettävistä sytytinkivellisistä taskusytyttimistä. Ks. lopullisen polkumyyntitullin käyttöönotosta Kiinan kansantasavallasta peräisin olevien ja Taiwanista tuotavien tai Taiwanista peräisin olevien sytytinkivellisten kaasukäyttöisten kertatäyttöisten taskusytyttimien tuonnissa 12.9.2001 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1824/2001 (EYVL 2001, L 248, s. 1).

31. OLAF antoi 30.4.2007 keskinäistä avunantoa koskevan ilmoituksen, joka lähetettiin jäsenvaltioille niiden varoittamiseksi epäillystä petoksesta ja lisätietojen pyytämiseksi.

32. EU:n tarkastusryhmä matkusti 2.–26.11.2007 Laosiin ja Thaimaahan tutkimaan väitettyä polkumyyntitullien kiertämistä Laosista Euroopan unioniin vuosina 2004–2007 tuotujen sytyttimien osalta (jäljempänä tarkastusmatka). EU:n tarkastusryhmä koostui OLAFin virkamiehistä sekä Tšekin tasavallan, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan eli kolmen jäsenvaltion, joita tämän tuonnin katsotaan pääasiassa koskevan, tulliviranomaisista.

33. EU:n tarkastusryhmän jäsenet ja Laosin viranomaiset laativat ja allekirjoittivat tarkastusmatkan aikana 15.11.2007 yhteisesti hyväksytyn pöytäkirjan (Agreed Joint Minutes, jäljempänä yhteinen pöytäkirja).[21] Pöytäkirjassa kuvaillaan tarkastusmatkan taustaa ja havaintoja, ja sen liitteenä on joukko asiakirjoja.

34. Yhteisessä pöytäkirjassa viitattiin erityisesti Laosin viranomaisten ennen tarkastusmatkaa suorittamaan alustavaan tutkimukseen, jossa todettiin, että 96 EU:n tuontiluetteloon sisältyneistä 110 lähetyksestä oli kiinalaisten tuontisytyttimien jälleenvientiä, ja loput 14 lähetystä koostuivat Laosista peräisin olevista sytyttimistä. Pöytäkirjassa mainittiin myös Laosin viranomaisilta ja Baiden Laosissa sijaitseviin tuotantotiloihin tehdyn käynnin yhteydessä saadut lisätiedot ja asiakirjat. Lisäksi pöytäkirjasta kävi ilmi, että oli sovittu, että Laosin viranomaiset suorittavat lisätutkimuksen joidenkin tarkastusmatkan aikana havaittujen uusien lähetysten osalta ja että EU:n tarkastusryhmä toimittaisi tietyille Laosin viranomaisille uuden pyynnön etsiä kaikkia kyseisiä lähetyksiä koskevat tulli-ilmoitukset.

35. Tarkastusryhmän paluun jälkeen OLAF oli suostunut toimittamaan tarkastusmatkan aikana kerätyt todisteet Tšekin tasavallalle vuoden 2008 alussa. OLAF toimitti kuitenkin myöhässä kertomuksensa, johon nämä todisteet oli liitetty.

36. Baide lopetti toimintansa Tšekissä 6.5.2008.

37. OLAF antoi tarkastusmatkaa koskevan kertomuksen (jäljempänä OLAFin tarkastuskertomus) 30.5.2008. Kertomus sisälsi yhteenvedon tarkastusmatkasta, sen tuloksista ja OLAFin suosituksista, ja siihen oli liitetty tarkastusmatkan aikana kerätty todistusaineisto.

38. OLAFin tarkastuskertomuksessa esitettiin yhteenveto tarkastusmatkan aikana saaduista tiedoista ja todettiin, että Laosissa saatavilla olevien tietojen ja jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella OLAF pystyi laatimaan täydellisen jäljitysketjun 67:stä Euroopan unioniin tuodusta lähetyksestä. Tarkastuskertomuksessa todettiin, että Baide toi sytyttimiä Kiinasta Laosiin ja vei ne Thaimaan kautta uudelleen Euroopan unioniin kiertäen siten polkumyyntitulleja.

39. OLAFin kyseisessä kertomuksessa antamissa suosituksissa todetaan merkityksellisiltä osin seuraavaa: ”Tarkastusmatkan aikana esitetyt todisteet kiinalaisesta alkuperästä riittävät siihen, että jäsenvaltiot aloittavat veronoikaisumenettelyn.”

40. OLAFin tarkastuskertomus annettiin Tšekin tasavallalle tiedoksi 9.7.2008.

41. Tšekin tasavalta sai 4.8.2008 vastauksena pyyntöönsä tšekinkielisen version OLAFin tarkastuskertomuksesta.

[21] Agreed Joint Minutes, Vientiane, 15.11.2007, ”Yhteisön hallinnollisen yhteistyön tarkastusryhmä Laosin demokraattisesta tasavallasta Euroopan yhteisöön vietyjen sytytinkivellisten sytyttimien alkuperän todentamiseksi”, Laosin demokraattinen tasavalta, 6.–16.11.2007.

42. Tšekin viranomaiset pitivät 11.8.2008 kokouksen tarvittavista toimista. Samana päivänä Tšekin viranomaiset tekivät tarkastuksen Baiden toimitiloihin Prahassa ja havaitsivat, että kyseinen yritys oli poistunut rekisteristä ja muuttanut pois 6.5.2008.

43. Tšekin viranomaiset toteuttivat syyskuusta 2008 lähtien toimenpiteitä oikaistakseen ja periäkseen tullimaksut 28 tapauksessa, jotka koskivat Baiden Tšekkiin tuomia ja 26.9.2005–1.3.2007 vapaaseen liikkeeseen luovutettuja sytyttimiä, mutta huonolla menestyksellä.

44. Tšekin tasavalta vahvisti 22.9.2008 ja 18.2.2009 välisenä aikana Baiden maksettavaksi kuuluvat tullit ja otti asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti kirjanpitoon B määrät, jotka vastasivat kyseisissä tapauksissa todettuja mutta vielä perimättä olevia maksuja.

45. OLAF antoi 10.12.2008 lopullisen kertomuksen Laosista vuosina 2004–2006 peräisin olevia sytyttimien tuonteja koskevasta tutkimuksesta (jäljempänä OLAFin lopullinen kertomus). Siinä esitetään yhteenveto tarkastusmatkan taustasta ja tuloksista sekä OLAFin oikeudellinen arviointi ja päätelmät.

46. Tšekin tasavalta toimitti marraskuun 2013 ja marraskuun 2014 välisenä aikana komissiolle kertomukset 28 tapauksesta, joissa kyseinen jäsenvaltio katsoi, että se olisi vapautettava velvollisuudesta asettaa kyseiset määrät komission käyttöön asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan nojalla.

47. Tietojenvaihdon jälkeen komissio lähetti 20.1.2015 Tšekin tasavallalle kirjeen, jossa se esitti näkemyksenään, että asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täyttyneet kyseisissä 28 tapauksessa. Komissio pyysi kyseistä jäsenvaltiota hyvittämään komission tilille 53 976 340 Tšekin korunan (CZK) (n. 2 112 708 euroa) suuruisen summan.

48. Ilmaistuaan varaumansa Tšekin tasavalta maksoi 17.3.2015 75 prosenttia tästä määrästä (40 482 255 Tšekin korunaa eli noin 1 584 531 euroa) komission tilille sen jälkeen, kun siitä oli vähennetty ensin 25 prosenttia perimiskuluja. [22]

C Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

49. Tšekin tasavalta nosti 16.3.2020 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, joka perustui unionin saamaan perusteettomaan etuun ja jossa se vaati kyseisen määrän palauttamista.

50. Belgian kuningaskunta ja Puolan tasavalta tukivat väliintulijoina Tšekin tasavallan vaatimuksia.

51. Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisella tuomiolla Tšekin tasavallan kanteen siltä osin kuin se koski osaa tästä määrästä.

52. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, että Tšekin tasavalta voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan saadakseen vapautuksen velvollisuudestaan asettaa kyseiset määrät komission käyttöön riippumatta siitä, oliko kyseinen jäsenvaltio jättänyt tulouttamatta maksut kirjanpitoon B kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetyssä

[22] Tämän jälkeen Tšekin tasavalta maksoi 22.12.2016 komissiolle kyseisestä määrästä 5 prosentin lisämaksun, joka vastasi perimiskulujen osuuden pienentymistä 25 prosentista 20 prosenttiin, kun unionin kyseistä lainsäädäntöä oli muutettu taannehtivasti. Tšekin tasavalta on myöhemmin peruuttanut vaatimuksensa tämän lisämäärän palauttamisesta, joten se ei ole tämän menettelyn kohteena. Ks. valituksenalaisen tuomion 15 ja 29 kohta.

määräajassa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi myös, että Tšekin tasavalta oli tulouttanut maksut määräajassa, koska nämä ajanjaksot on laskettava siitä päivästä, jona maksut on tosiasiallisesti todettu, eikä siitä päivästä, jona ne olisi pitänyt todeta (valituksenalaisen tuomion 85–93 kohta).

53. Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että Tšekin tasavalta saattoi todeta Baiden maksettavaksi tulevat tullit vasta OLAFin tarkastuskertomuksen saatuaan eikä kyseinen jäsenvaltio ollut velvollinen tekemään sitä heti tarkastusmatkalta palaamisen jälkeen. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli, että Tšekin tasavalta oli oikeutettu odottamaan tätä kertomusta, sen sijaan, että matkan aikana kerätyt todisteet olisi pitänyt pyytää aiemmin, koska OLAF oli sopinut toimittavansa todisteet vuoden 2008 alussa mutta viivästyi siinä ja koska OLAF oli sopivin todisteiden analysoimisen ja tarkastamisen tekemiseen (valituksenalaisen tuomion 94–126 kohta).

54. Kolmanneksi yleinen tuomioistuin katsoi, että Baiden toiminnan lopettamista voidaan pitää asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna kyseisestä jäsenvaltiosta riippumattomana syynä, jonka perusteella se voidaan vapauttaa velvollisuudestaan asettaa riidanalaiset määrät käyttöön, koska varoja ei ollut enää mahdollista periä sen alueella (valituksenalaisen tuomion 127–137 kohta).

55. Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että Tšekin tasavallan oli unionin oikeuden mukaan asetettava vakuus riskiprofiilin hyväksymisestä 22.3.2006 alkaen Baiden maksettaviksi kuuluvien polkumyyntitullien osalta. Tämän perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että Euroopan unioni oli saanut perusteetonta etua 12:ssa 28:sta ennen kyseistä päivämäärää tehdystä tuonnista, mutta ei 16:ssa sen jälkeen tehdyssä tuonnissa.

D Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

56. Komissio vaatii 22.7.2022 tekemällään valituksella, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman ensimmäisen kohdan, hylkää kanteen ja velvoittaa Tšekin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut tai toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu perusteista, joita ei ole vielä tutkittu, ja määrää, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

57. Tšekin tasavalta vaatii 8.11.2022 toimittamassaan vastineessa, että unionin tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

58. Komissio jätti vastauskirjelmänsä 13.3.2023 ja Tšekin tasavalta 31.4.2023.

59. Belgian kuningaskunta ja Puolan tasavalta vaativat, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

60. Unionin tuomioistuimen presidentin 13.2.2023 antamalla päätöksellä Alankomaiden kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan Tšekin tasavallan vaatimuksia.

61. 10.1.2024 järjestettiin istunto, jossa komissio, Tšekin tasavalta sekä Belgian, Alankomaiden ja Puolan hallitukset esittivät suullisia huomautuksia.

III Asian tarkastelu

62. Unionin saamaan perusteettomaan etuun perustuva kanne kehitettiin sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan järjestelmän yhteydessä. [23]

63. Menestyäkseen tällaisessa kanteessa Tšekin tasavallan on kantajana osoitettava, että Euroopan unioni on saanut etua, jolle ei ole mitään oikeudellista perustetta, ja osoitettava, että Tšekin tasavalta on kärsinyt kyseisen edun saantiin liittyvän menetyksen. [24]

64. Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että Euroopan unioni saa etua Tšekin tasavallan vastaavasta menetyksestä, koska kyseinen jäsenvaltio maksoi riidanalaisen määrän unionin omia varoja, vaikka se oli komission kanssa eri mieltä velvollisuudestaan tehdä niin. Tässä asiassa riidan ydin on pikemminkin se, oliko tällaiselle maksulle pätevää oikeusperustaa.

65. Jos Tšekin tasavalta voi vedota perustellusti asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, maksun vaatimiselle ei olisi pätevää oikeusperustaa. Unioni olisi tällöin saanut perusteetonta etua, ja sen olisi palautettava kyseinen määrä.

66. Unionin yleinen tuomioistuin totesi ensinnäkin, että Tšekin tasavalta voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan vaatiakseen, että osa unionin talousarvioon hyvitetystä määrästä maksetaan sille takaisin.

67. Komissio väittää valituksessaan, että Tšekin tasavalta totesi ja kirjasi määrät myöhässä, joten se ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan. Siksi kyseistä jäsenvaltiota ei vapautettu velvollisuudestaan asettaa kaikki riidanalaiset määrät komission käyttöön eikä takaisinmaksettavaa ole.

68. Komissio esittää kaksi valitusperustetta. Ensimmäisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut virheellisesti asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohtaa ja 17 artiklan 2 kohtaa. Toisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut virheellisesti asetuksen 1150/2000 2 artiklan 1 kohtaa ja 17 artiklan 1 kohtaa, luettuina yhdessä tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdan ja SEUT 325 artiklan kanssa.

69. Ensimmäisellä valitusperusteella riitautetaan lähinnä unionin yleisen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan jäsenvaltio voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, vaikka maksujen kirjaaminen kirjanpitoon B asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti tapahtui myöhässä. Toisella valitusperusteella riitautetaan unionin yleinen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan Tšekin tasavalta oli kirjannut maksut määräajassa, koska se oli oikeutettu odottamaan OLAFin tarkastuskertomusta.

70. Tšekin tasavalta, jota Belgian, Alankomaiden ja Puolan hallitukset tukevat, väittää, että komission tekemä valitus olisi jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

[23] 16.12.2008 annetussa tuomiossa Masdar (UK) v. komissio (C-47/07 P, EU:C:2008:726, 44–50 kohta) vahvistettiin ensimmäistä kertaa, että unionin saamaan perusteettomaan etuun perustuva kanne on mahdollinen tehokkaan oikeussuojan varmistamiseksi. Unionin tuomioistuin totesi 9.7.2020 antamassaan tuomiossa Tšekki v. komissio (C-575/18 P, EU:C:2020:530, erityisesti 81–84 kohta), että tällainen kanne voidaan nostaa nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa. Ks. Bačić Selanec, N., ”A (more) complete system of remedies: Effective judicial protection of EU Member States in Czech Republic v. Commission”, Common Market Law Review, Vol. 49, No. 1, 2022, s. 171. Ks. yleisemmin Nowak, J., ”On the incompleteness of the system of remedies established by the EU Treaties and how to proceed”, *EU Law Live weekend edition*, 13.6.2020.

[24] Tuomio 9.7.2020, Tšekin tasavalta v. komissio (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 82 ja 83 kohta).

71. Selostan aluksi, miksi katson, että Tšekin tasavallan esittämät väitteet, jotka koskevat valituksen tutkittavaksi ottamista, on hylättävä (A). Tämän jälkeen osoitan, miksi katson, että ensimmäinen (B) ja toinen (C) valitusperuste ovat perusteltuja.

A Tutkittavaksi ottaminen

72. Tšekin tasavalta väittää, että kumpaakaan valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska ne eivät täytä valituksen selkeyttä ja täsmällisyyttä ja valituksenalaisen tuomion arvosteltujen kohtien täsmentämistä koskevia menettelyllisiä vaatimuksia, siten kuin niitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.[25] Kyseinen jäsenvaltio väittää myös, että osa komission väitteistä on uusia eikä niitä ole tutkittu unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä.[26] Kuten Tšekin tasavalta korosti istunnossa, komissio etenkin muutti kantaansa ja esitti yhteiseen pöytäkirjaan perustuvia uusia väitteitä, joita se ei esittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa.

73. Mielestäni Tšekin tasavallan väitteet on hylättävä.

74. Ensinnäkin, toisin kuin kyseinen jäsenvaltio väittää, molemmissa valitusperusteissa mainitaan täsmällisesti valituksenalaisen tuomion riidanalaiset kohdat ja perustellaan, miksi nämä kohdat ovat komission mukaan oikeudellisesti virheellisiä, minkä vuoksi unionin tuomioistuin voi tutkia niiden laillisuuden.

75. Toiseksi Tšekin tasavallan väitteiden vastaisesti komissio ei ole esittänyt valituksessaan uusia valitusperusteita. Tältä osin valituksenalaisen tuomion 94, 95 ja 104 kohdasta sekä komission ja Tšekin tasavallan unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä esittämistä kirjelmistä ilmenee,[27] että komissio tukeutui yhteiseen pöytäkirjaan väittäessään unionin yleisessä tuomioistuimessa, että Tšekin tasavallalla oli riittävät tiedot tullivelan toteamiseksi viimeistään tarkastusmatkalta paluun jälkeen. Siltä osin kuin komissio pyrkii valitukseen sisältyvillä argumenteillaan osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin oli väärässä todetessaan, että Tšekin tasavalta saattoi odottaa määrien toteamista OLAFin tarkastuskertomuksen toimittamiseen asti, näillä argumenteilla kehittelemään unionin yleisessä tuomioistuimessa esitettyä perustetta eivätkä ne ole uusi peruste, joka esitetään ensimmäisen kerran muutoksenhaun yhteydessä.

76. Tämän vuoksi katson, että valitus on otettava tutkittavaksi.

B Ensimmäinen valitusperuste

77. Komissio väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 85–93 kohdassa tulkinnut virheellisesti asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohtaa ja 17 artiklan 2 kohtaa.

[25] Ks. tältä osin esim. tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 35 kohta) ja tuomio 8.11.2022, Fiat Chrysler Finance Europe v. komissio (C-885/19 P ja C-898/19 P, EU:C:2022:859, 52 kohta).

[26] Ks. oikeuskäytännöstä, jossa vahvistetaan, että unionin tuomioistuin ei voi tutkia uusia perusteluja muutoksenhakuvaiheessa, esim. tuomio 30.1.2019, Belgia v. komissio (C-587/17 P, EU:C:2019:75, 39 ja 40 kohta) ja tuomio 9.12.2020, Groupe Canal + v. komissio (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 28 kohta).

[27] Viittaan tältä osin komission vastaukseen (70–72 kohta), Tšekin tasavallan vastaukseen (50 ja 52 kohta), komission vastinekirjelmään (36, 37, 40 ja 44 kohta), komission huomautuksiin Belgian väliintulokirjelmästä (19 kohta), komission huomautuksiin Puolan väliintulokirjelmästä (7, 10 ja 16 kohta) ja Tšekin tasavallan huomautuksiin Belgian väliintulokirjelmästä (18 kohta).

78. Komissio väittää lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi virheellisesti, että jäsenvaltio voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, vaikka maksujen kirjaaminen kirjanpitoon B asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tapahtui myöhässä.

79. Tšekin tasavalta, jota Belgian, Alankomaiden ja Puolan hallitukset tukevat, väittää, että asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 17 artiklan 2 kohdan sanamuoto ja niiden tavoitteet eivät tue komission tulkintaa näiden säännösten välisestä suhteesta. Kyseiset jäsenvaltiot katsovat, että maksujen ottaminen myöhässä kirjanpitoon B ei voi automaattisesti johtaa siihen, ettei jäsenvaltio voi vedota 17 artiklan 2 kohtaan. Tämä olisi vastoin säännöksen taustalla olevaa unionin lainsäätäjän tarkoitusta.

80. Mielestäni 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 17 artiklan 2 kohdan välistä suhdetta koskeva tulkinta riippuu siitä, milloin maksun kirjaaminen katsotaan myöhästyneeksi. Jos maksu kirjataan myöhässä, koska jäsenvaltio ei ole tehnyt sitä aiemmin oman laiminlyöntinsä vuoksi, ei ole mitään syytä sallia kyseisen jäsenvaltion vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan. Jälkimmäisen säännöksen mukaan jäsenvaltio voidaan vapauttaa velvollisuudesta hyvittää maksut unionin talousarvioon vain, jos velkaa ei voida periä kyseisestä jäsenvaltiosta riippumattomista syistä. [28]

81. Tarkastelen aluksi kysymystä siitä, milloin jäsenvaltion olisi katsottava kirjanneen maksut myöhässä ja siten rikkoneen asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohtaa. Sen jälkeen tarkastelen kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan välistä suhdetta ja tutkin, johtaako kirjaamisen myöhästyminen siihen, ettei jäsenvaltio voi vedota 17 artiklan 2 kohtaan saadakseen vapautuksen velvoitteistaan.

1. Milloin jäsenvaltio kirjaa maksut myöhässä?

82. Komission mukaan maksu kirjataan myöhässä, jos kirjaus on tehty määräajan jälkeen, joka lasketaan siitä ajankohdasta, jona jäsenvaltion olisi *pitänyt todeta maksu*. Tšekin tasavallan ja väliintulijoina olevien jäsenvaltioiden mukaan määräaika maksujen kirjaamiselle voi sitä vastoin alkaa kulua vasta siitä ajankohdasta, jona jäsenvaltio on *tosiasiallisesti todennut* maksun.

83. Ensinnäkin asetuksen 1150/2000 tekstistä ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että maksujen toteaminen ja kirjaaminen liittyvät läheisesti toisiinsa. [29]

84. Asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan a alakohdan sanamuodosta seuraa, että maksut on otettava asianmukaiseen kirjanpitoon viimeistään *maksun toteamiskuuta seuraavan* toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä. Määräaika maksujen ottamiselle kirjanpitoon alkaa näin ollen kulua siitä hetkestä, kun maksu on todettu.

85. Jos jäsenvaltio kyseisen ajanjakson kuluessa kantaa tullit tai saa niistä vakuuden, kyseiset maksut otetaan kirjanpitoon A. Jos jäsenvaltio ei sitä vastoin onnistu perimään velkaa tai jos velka riitautetaan, tällaiset maksut otetaan kirjanpitoon B. Siitä ajankohdasta alkaen, kun maksu otetaan

[28] Tällainen kanta saa tukea oikeuskäytännöstä, jonka mukaan jäsenvaltio, joka jättää toteamatta unionin oikeuden omiin varoihin eikä aseta vastaavaa summaa komission käytettäväksi, vaikkei mikään asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa säädetyistä edellytyksistä täyty, ei noudata unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Ks. esim. tuomio 15.11.2005, komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:683, 68 kohta) ja tuomio 9.7.2020, Tšekki v. komissio (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 67 kohta).

[29] Oikeuskäytännön mukaan velvollisuus todeta unionin omat varat, velvollisuus tulouttaa nämä varat säädetyssä määräajassa komission tileille ja velvollisuus maksaa viivästyskorkoa liittyvät erottamattomasti yhteen. Ks. esim. tuomio 21.9.1989, komissio v. Kreikka (68/88, EU:C:1989:339, 17 kohta) ja tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 399 kohta).

kirjanpitoon B, jäsenvaltion on asetuksen 1150/2000 17 artiklan 1 kohdan mukaan toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet velan perimiseksi ja vastaavan määrän asettamiseksi komission käyttöön.

86. Maksujen kirjanpitoon A tai B *ottamisen määräaika* on sama, ja se alkaa kulua siitä kuukaudesta, jona *maksu todettiin*. Kyseinen määräaika määräytyy näin ollen asetuksen 1150/2000 2 artiklan mukaan, jossa säädetään, milloin maksut on todettava.

87. Asetuksen 1150/2000 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että maksua omista varoista pidetään todettuna, ”kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.” Tullikoodeksin, sellaisena kuin sitä sovellettiin kyseisenä ajankohtana, 217 artiklan 1 kohdan mukaan tulliviranomaisten on laskettava tullien määrä *”heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot.”* [30]

88. Oikeuskäytännön mukaan oikeus omiin varoihin syntyy heti, kun jäsenvaltioiden tulliviranomaiset *voivat laskea* tullivelasta aiheutuvien *tullien määrän* ja *määrittää velallisen*. [31]

89. Edellä esitetystä seuraa, että jäsenvaltio on ottanut maksut myöhässä asianomaiseen kirjanpitoon (A tai B) ja rikkonut siten asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohtaa, jos se on todennut maksun myöhässä. Jäsenvaltio on todennut maksun myöhässä, jos sillä on ollut riittävät tiedot (määrän laskemiseksi ja velallisen määrittämiseksi), mutta se ei ole todennut maksua.

90. Näin ollen asetuksen 1150/2000 sanamuoto ja rakenne viittaavat siihen, että oikea tulkinta on komission ehdottama tulkinta, jonka mukaan jäsenvaltio on merkinnyt maksut kirjanpitoon myöhässä, jos se ei ole noudattanut määräaikaa, joka lasketaan siitä ajankohdasta, jona sen olisi pitänyt todeta kyseiset maksut, eikä siitä ajankohdasta, jona se on tosiasiallisesti todennut ne.

91. Puolan hallitus väittää, että tällainen lähestymistapa mahdollistaa mielivaltaiset päätökset. Puolan mukaan hypoteettista päivämäärää, jona kansallisten viranomaisten olisi pitänyt todeta tullivelka, olisi käytännössä mahdotonta noudattaa.

92. En ole Puolan hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että päätös ajankohdasta, jona jäsenvaltion olisi pitänyt todeta maksu, on mielivaltainen. Päätös perustuu sen toteamiseen, oliko jäsenvaltion viranomaisilla käytettävissään riittävät tiedot (määrästä ja velallisesta) sillä hetkellä, jona jäsenvaltion olisi väitetysti pitänyt todeta maksu. Jos jäsenvaltiolla ei ole ollut eikä sillä ole voinut olla riittäviä tietoja, sillä ei ole velvollisuutta todeta maksuja, koska velvollisuus syntyy vasta, kun jäsenvaltiolla on riittävät tiedot.

93. Jos kuitenkin voidaan osoittaa, että jäsenvaltiolla oli tai olisi voinut olla, jos se olisi toiminut ennakoivasti, kaikki tarvittavat tiedot, mutta se ei ryhtynyt toimiin, maksun toteaminen ja siten myös maksun kirjaaminen on viivästynyt. Jos jäsenvaltio on pysynyt passiivisena tarvittavien tietojen hankkimisessa, se ei voi väittää, ettei se olisi voinut todeta maksua aiemmin.

[30] Kursivointi tässä. Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 16 kohta ja sitä koskeva alaviite.

[31] Ks. esim. tuomio 15.11.2005, komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:683, 58–61 kohta ja 68 kohta) ja tuomio 1.7.2010, komissio v. Saksa (C-442/08, EU:C:2010:390, 76 kohta).

94. Tällainen tulkinta vastaa tarvetta tulkita tiukasti jäsenvaltioiden velvoitteita, jotka liittyvät unionin omia varoja koskevien maksujen toteamiseen ja kirjaamiseen, koska unionin omien varojen järjestelmä on haavoittuva ja se on täysin riippuvainen jäsenvaltioiden ennakoivasta yhteistyöstä. [32]

95. Tulkintaa, jonka mukaan määräaika omia varoja koskevien maksujen kirjaamiselle on laskettava siitä ajankohdasta, jona maksut olisi pitänyt todeta, eikä siitä ajankohdasta, jona ne tosiasiallisesti todettiin, tukee myös varhainen oikeuskäytäntö. [33] Unionin tuomioistuin on tältä osin katsonut, että vaikka jäsenvaltion tulliviranomaisten erehdyksestä seuraa, että velallisen ei ole suoritettava kyseessä olevien tullien määrää, tällainen erehdys ei voi saattaa kyseenalaiseksi kyseessä olevalla jäsenvaltiolla olevaa velvollisuutta maksaa tulleja, jotka *olisi tullut todeta* omien varojen käyttöön asettamista koskevassa menettelyssä. [34] Lisäksi unionin tuomioistuin totesi äskettäin tuomiossa komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, [35] että Yhdistynyt kuningaskunta ei ollut kirjannut tileihin kaikkia maksettavaksi kuuluvia tulleja eikä siten myöskään todennut tai asettanut komission käyttöön kaikkia kyseessä olevien tuontien perusteella kerättäviä omia varoja ajankohtana, jolloin *ne olisi pitänyt todeta* ja asettaa käyttöön. [36]

96. Siltä osin kuin on kyse siitä, milloin jäsenvaltio on kirjannut maksut myöhässä, ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin hyväksyy komission esittämän tulkinnan, jonka mukaan määräaika maksun kirjaamiselle alkaa kulua siitä ajankohdasta, jona jäsenvaltion olisi pitänyt todeta maksu, eikä siitä ajankohdasta, jona se on tosiasiallisesti todennut maksun.

2. Voiko jäsenvaltio vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, jos se on kirjannut maksun myöhässä?

97. Perustellakseen väitettään, jonka mukaan jäsenvaltio ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, jos se on todennut ja kirjannut maksun myöhässä, komissio vetoaa tuomioon komissio v. Italia. [37] Komission mukaan kyseisestä tuomiosta seuraa, että 17 artiklan 2 kohtaa sovelletaan vain, jos koko tullimenettely on suoritettu unionin lainsäädännön mukaisesti ja näin ollen jos on noudatettu määräaikoja, jotka koskevat tullien toteamista ja niiden ottamista kirjanpitoon B.

98. Tšekin tasavalta, jota Belgian, Alankomaiden ja Puolan hallitukset tukevat, väittää, että tuomiota komissio v. Italia ei voida soveltaa nyt käsiteltävään asiaan, koska se perustui erilaisiin olosuhteisiin.

99. Olen taipuvainen katsomaan näiden jäsenvaltioiden tavoin, että komission esittämä päätelmä ei perustu suoraan tuomioon komissio v. Italia.

[32] Ks. julkisasiamies Geelhoedin ratkaisuehdotus komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:142, 58 kohta). Ks. myös julkisasiamies Darmonin ratkaisuehdotus komissio v. Italia (54/87, ei julkaistu, EU:C:1988:537, 4 kohta) ja julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin ratkaisuehdotus komissio v. Suomi (C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ja C-239/06, EU:C:2009:67, 94 kohta).

[33] Ks. esim. tuomio 10.1.1980, komissio v. Italia (267/78, EU:C:1980:6, 15 kohta). Yleiskatsaus asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön, ks. julkisasiamies Geelhoedin ratkaisuehdotus komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:142, erityisesti 53–59 kohta).

[34] Ks. esim. tuomio 15.11.2005, komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:683, 63 kohta); tuomio 19.3.2009, komissio v. Italia (C-275/07, EU:C:2009:169, 100 kohta); tuomio 17.3.2011, komissio v. Portugali (C-23/10, ei julkaistu, EU:C:2011:160, 60 kohta) ja tuomio 3.4.2014, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-60/13, ei julkaistu, EU:C:2014:219, 45 kohta).

[35] Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 347 kohta).

[36] Julkisasiamies Geelhoed totesi myös ratkaisuehdotuksessaan komissio v. Tanska (C-392/02, EU:C:2005:142, 56 kohta), että ajankohdan määrittäminen sen mukaan, jolloin maksut tosiasiallisesti todettiin, eikä sen mukaan, jolloin ne olisi ollut todettava, olisi unionin omien varojen järjestelmän vastainen.

[37] Tuomio 8.7.2010, komissio v. Italia (C-334/08, EU:C:2010:414).

100. Kyseinen tuomio perustui tilanteeseen, jossa Italian tulliviranomaiset olivat myöntäneet unionin tullisääntöjen vastaisia lupia, mikä johti yli 22 miljoonan euron suuruisten omien varojen saamatta jäämiseen. Italia merkitsi tämän määrän kirjanpitoon B asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti ja vetosi tämän jälkeen asetuksen 17 artiklan 2 kohtaan sillä perusteella, että rikkominen ei ollut luettavissa sen syyksi. [38]

101. Unionin tuomioistuin katsoi, ettei Italia ollut noudattanut velvollisuuksiaan, koska se ei ollut asettanut riidanalaisia määriä komission käyttöön. Tuomion komissio v. Italia 65 kohdassa unionin tuomioistuin totesi erityisesti, että sen edellytyksenä, että jäsenvaltiot voivat vapautua velvollisuudestaan asettaa käyttöön todettuja maksuja vastaavat määrät, ei ole ainoastaan asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa säädettyjen vaatimusten noudattaminen vaan myös se, että kyseiset maksut on asianmukaisesti otettu kirjanpitoon B. Kuten unionin tuomioistuin täsmensi kyseisen tuomion 68 kohdassa, omien varojen ottaminen kirjanpitoon B heijastaa poikkeuksellista tilannetta. Unionin tuomioistuin totesi näin ollen kyseisen tuomion 69 kohdassa, että ”jotta tällaista poikkeuksellista kohtelua voitaisiin soveltaa, on välttämätöntä, että jäsenvaltiot ovat merkinneet todetut maksut kirjanpitoon B *unionin oikeutta noudattaen*”. [39]

102. Tämän perusteella unionin tuomioistuin katsoi, että jos kansallisten viranomaisten toiminta olisi ollut unionin oikeuden mukaista, maksut olisi todettu ja ne olisi otettu kirjanpitoon A. Se totesi, että Italia ei näin ollen voi vedota siihen, että kirjanpitoon B ottamista koskevat edellytykset olisivat täyttyneet, koska jättämällä maksut toteamatta Italia itse sai aikaan sen, että asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa mainitut edellytykset toteutuivat. Koska Italian viranomaiset olivat merkinneet omia varoja vastaavat maksut sääntöjenvastaisesti kirjanpitoon B, tilanteeseen ei sovellettu asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan säännöksiä. [40]

103. Siksi mielestäni tuomiossa komissio v. Italia kyse oli tilanteesta, jossa asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaa ei katsottu sovellettavan, koska maksut oli otettu virheellisesti kirjanpitoon B, vaikka ne olisi pitänyt ottaa kirjanpitoon A, eikä siksi, että maksut oli otettu kirjanpitoon B myöhässä. [41]

104. Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole varmaa, olisiko Tšekin tasavalta voinut ottaa maksut kirjanpitoon A, jos se oli todennut maksut aiemmin. On varsin todennäköistä, että sen olisi silti pitänyt ottaa maksut kirjanpitoon B. Maksun ottaminen kirjanpitoon B kuitenkin myöhästyi, koska kyseinen jäsenvaltio ei ryhtynyt toimiin silloin, kun sen oli mahdollista hankkia tarvittavat tiedot maksujen toteamiseksi.

105. Tuomiossa komissio v. Italia unionin tuomioistuin ei tarkastellut nimenomaisesti sitä, koskeeko kyseisen tuomion 69 kohdassa oleva ilmaus ”unionin oikeutta noudattaen” tilannetta, jossa maksu on merkitty oikein kirjanpitoon B mutta itse merkintä olisi voitu tehdä aiemmin. Kyseisen tuomion perusteella ei näin ollen yksin voida tehdä sitä päätelmää, että maksun kirjaaminen myöhässä estää automaattisesti jäsenvaltiota vetoamasta asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan.

[38] Ks. tuomio komissio v. Italia, 13–19 kohta.

[39] Kursivointi tässä.

[40] Ks. tuomio komissio v. Italia, 70–73 kohta. Ks. myös julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus komissio v. Italia (C-334/08, EU:C:2010:187, 68–78 kohta, erityisesti 76 kohta) (”Määrän ottaminen kirjanpitoon B ei nimittäin tule kysymykseen silloin, kun jäsenvaltio itse saa aikaan, että edellytykset kirjanpitoon B ottamiselle toteutuvat. Tämä vastaa sitä oikeudellista perusajatusta, jonka mukaan kukaan ei saa saada etua vilpittömän mielen vastaisen menettelynsä johdosta.”)

[41] Ks. tältä osin myös tuomio 3.4.2014, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-60/13, ei julkaistu, EU:C:2014:219, erityisesti 51–54 kohta), jossa unionin tuomioistuin viittasi tuomion komissio v. Italia 61 ja 65 kohtaan todetessaan, ettei Italia voinut vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun vapautukseen tilanteessa, jossa jäsenvaltio ei ollut ottanut maksuja kirjanpitoon B.

106. Tuomion komissio v. Italia sisältö viittaa kuitenkin siihen, että asetuksen 1150/2000 6 artiklan 3 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan välistä suhdetta on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi vedota 17 artiklan 2 kohtaan, jos se on todennut ja kirjannut maksun myöhässä.

107. Tšekin tasavalta väittää, että asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan tällainen tulkinta olisi vastoin unionin lainsäätäjän tarkoitusta vapauttaa jäsenvaltio velvollisuudesta silloin, kun tullia ei voitu periä siitä riippumattomasta syystä eikä se ole voinut estää perimättä jäämistä.

108. Käsittääkseni asetuksen 1150/2000 tarkoituksen taustalla on se, että tullit ovat unionin talousarvion suora tulolähde ja niiden maksajia ovat maahantuojat eivätkä jäsenvaltiot. Jäsenvaltiot ovat vain välittäjiä eli näiden tulojen kerääjiä. Jos se, että velkaa on mahdoton periä, on luettavissa maahantuojan eikä tuontijäsenvaltion syyksi, unionin talousarviolle aiheutuva menetys olisi hyväksyttävä.

109. Sen sijaan 17 artiklan 2 kohta ei liity tilanteeseen, jossa velkaa ei ole voitu periä jäsenvaltiosta *johtuvasta* syystä, kuten siitä, ettei se ole toiminut ennakoivasti velan toteamiseksi ja perimiseksi määräajassa.

110. Kuten edellä on selvennetty, maksun toteaminen ja sen merkitseminen kirjanpitoon myöhässä on luettavissa jäsenvaltion syyksi. Toteamisen viivästyminen tarkoittaa nimenomaan sitä, että jäsenvaltio ei ole todennut maksua, vaikka se olisi voinut tehdä niin. Jäsenvaltio ei voi väittää, että se ei olisi voinut todeta maksua aikaisemmin, jos jäi passiiviseksi tarvittavien tietojen hankkimisessa.

111. Siksi tulkinta, jonka mukaan jäsenvaltio ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, jos se on todennut ja kirjannut maksun myöhässä, ei ole vastoin unionin lainsäätäjän tarkoitusta, kuten Tšekin tasavalta asian ymmärtää.

112. Kuten unionin tuomioistuin on todennut, velvollisuudesta vapauttaminen 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti on poikkeuksellista, ja jäsenvaltio voi vedota kyseiseen kohtaan vain siitä itsestään riippumattomasta syystä.[42] Asetuksen 1150/2000 tällaista tiukkaa tulkintaa on perusteltu sillä, että jäsenvaltioita on kannustettava unionin omien varojen ennakoivaan toteamiseen ja perimiseen, koska nämä tulot ovat täysin riippuvaisia jäsenvaltioiden yhteistyöstä (ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 94 kohta).

113. Komissio väittää lisäksi, että jos jäsenvaltion sallitaan vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, vaikka maksun toteamatta jättäminen on luettava kyseisen jäsenvaltion syyksi, sillä olisi vahingollisia seurauksia Euroopan unionin taloudellisille eduille.

114. Tšekin tasavalta ja väliintulijoina olevat jäsenvaltiot väittävät, ettei tällaisia vahingollisia seurauksia aiheudu. Jos tullivelan perimättä jättäminen johtuisi siitä, että kansalliset viranomaiset ovat todenneet tullimaksut myöhässä, asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohdan edellytykset eivät täyttyisi. Unionin talousarviolle ei näin ollen aiheutuisi menetyksiä.

115. Kyseisten jäsenvaltioiden esittämä väite johtaa siihen päätelmään, että sillä, voiko jäsenvaltio vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan vai ei, jos se on todennut ja kirjannut maksun myöhässä, ei ole merkitystä, koska tällaisessa tilanteessa jäsenvaltiota ei voida vapauttaa velvollisuudestaan asettaa kyseinen määrä komission käyttöön. Näin ollen herää kysymys, miksi

[42] Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 381 kohta).

jäsenvaltion, joka ei ole todennut maksua määräajassa, sallittaisiin ylipäätään vedota 17 artiklan 2 kohtaan, jos jo ennalta tiedetään, että kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset eivät täyty.

116. Vaikka hyväksyttäisiinkin tulkinta, jonka mukaan jäsenvaltio voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan silloinkin, kun se toimii myöhässä, mielestäni se voisi vahingoittaa unionin omien varojen järjestelmän tehokkuutta, koska se mahdollistaisi poikkeukset jäsenvaltioiden velvollisuudesta todeta ja kirjata maksut määräajassa.

117. Vasta-argumenttina komission ehdottamalle tulkinnalle Belgian ja Alankomaiden hallitukset korostavat lisäksi, että asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaa seuranneella asetuksen 609/2014 13 artiklan 2 kohdalla unionin lainsäädäntöön myöhemmin tehdyt muutokset [43] tukevat sitä näkemystä, että maksun kirjaaminen myöhässä ei voi automaattisesti estää jäsenvaltiota vetoamasta tähän vapautukseen.

118. En pidä tätäkään argumenttia vakuuttavana.

119. Asetuksen 609/2014 13 artiklan 2 kohdassa säädettiin uudesta seikasta, jonka perusteella jäsenvaltio voidaan vapauttaa omia varoja koskevista velvoitteistaan. Sen merkityksellisessä osassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot vapautetaan myös velvollisuudesta asettaa komission käyttöön määrät, jotka vastaavat *2 artiklan mukaisesti vahvistettuja saamisia*, jos ne osoittavat, että jäsenvaltion näiden *saamisten vahvistamisen jälkeen* tekemä virhe, kuten virheet, jotka johtavat myöhästyneeseen kirjaamiseen erilliseen kirjanpitoon, ei vaikuttanut siihen, että 2 artiklan mukaisia saamisia vastaavaa määrää ei voitu periä takaisin.” [44]

120. Kuten sen sanamuodosta ilmenee, tämä säännös koskee hallinnollisia virheitä, jotka on tehty *sen jälkeen*, kun maksut on todettu asianmukaisesti. Kyseinen säännös näyttää näin ollen koskevan erilaista tilannetta kuin tässä asiassa, jossa on kyse maksun toteamisesta määräajassa.

121. Näin ollen tällä argumentilla ei horjuteta sitä päätelmää, että jäsenvaltio, joka on todennut ja kirjannut maksut myöhässä, ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan.

122. Edellä esitetyn perusteella katson, että ensimmäinen valitusperuste on perusteltu.

C Toinen valitusperuste

123. Toisessa valitusperusteessaan komissio arvostelee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi valituksenalaisen tuomion 94–126 kohdassa virheellisesti asetuksen 1150/2000 2 artiklan 1 kohtaa ja 17 artiklan 1 kohtaa, luettuina yhdessä tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdan ja SEUT 325 artiklan kanssa, kun se katsoi, että Tšekin tasavalta oli oikeutettu odottamaan OLAFin tarkastuskertomusta ennen kuin se ryhtyi toimiin kyseisten maksujen toteamiseksi ja kirjaamiseksi.

[43] Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 15.

[44] Kursivointi tässä.

124. Komission mukaan yhteiseen pöytäkirjaan liitetyt todisteet olivat riittävät, jotta Tšekin tasavalta olisi voinut todeta tullivelan viimeistään tarkastusmatkalta palaamisen jälkeen. Koska OLAFilta ei pyydetty todisteita matkalta palaamisen jälkeen, tullivelka todettiin myöhässä ja tätä velkaa vastaavat määrät kirjattiin myöhässä kirjanpitoon B.

125. Tšekin tasavalta, jota Belgian, Alankomaiden ja Puolan hallitukset tukevat, väittää, että se saattoi perustellusti odottaa, että OLAF noudattaa sitoumuksiaan SEU 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti. Kyseisen jäsenvaltion mukaan OLAF oli tietoinen siitä, että Tšekin tasavalta odotti OLAFin arviointia ja tarkastusmatkan aikana kerättyjen todisteiden toimittamista. Sen mukaan Tšekin tasavaltaa ei näin ollen voida arvostella siitä, ettei se ollut pyytänyt kyseisiä todisteita aikaisemmin.

126. Mielestäni unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi sovellettavaa oikeutta virheellisesti, kun se katsoi, että Tšekin tasavalta saattoi odottaa OLAFin tarkastuskertomusta todetakseen unionin omia varoja koskevat maksut nyt käsiteltävän asian olosuhteissa.

127. Kuten komissio on todennut, asetuksen 1150/2000 2 artiklan 1 kohdassa ja 17 artiklan 1 kohdassa, luettuina yhdessä tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdan kanssa, *edellytetään, että jäsenvaltiot* toteuttavat mahdollisimman pian kaikki tarvittavat toimenpiteet unionin omia varoja koskevien maksujen toteamiseksi.

128. SEUT 325 artiklan 1 kohdan mukaan, johon komissio myös vetoaa, *jäsenvaltioiden* on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tullien ja siten vastaavien omien varojen määrien tehokkaan ja täysimääräisen kantamisen varmistamiseksi. [45]

129. Näistä oikeussäännöistä seuraa, että velvollisuus todeta maksut kuuluu jäsenvaltioille.

130. Tämä näkemys vahvistetaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Unionin tuomioistuin on todennut, että ”unionin oikeuden nykytilassa unionin omia varoja koskevan järjestelmän hallinnointi on annettu *jäsenvaltioiden tehtäväksi ja se kuuluu yksinomaan jäsenvaltioiden* vastuulle.” [46]

131. On totta, että vilpittömän yhteistyön periaate velvoittaa jäsenvaltioita ja OLAFia tekemään yhteistyötä keskenään. [47]

[45] Ks. esim. tuomio 5.6.2018, Kolev ym. (C-612/15, EU:C:2018:392, 51 ja 52 kohta) ja tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 346 ja 359 kohta).

[46] Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 345 kohta). Kursivointi tässä.

[47] Oikeuskäytännön mukaan asetuksen 1150/2000 17 artiklan 1 kohta on SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen erityinen ilmaisu. Ks. tuomio 5.10.2006, komissio v. Saksa (C-105/02, EU:C:2006:637, 87 kohta) ja tuomio 5.10.2006, komissio v. Belgia (C-377/03, EU:C:2006:638, 93 kohta). Tämä koskee myös SEUT 325 artiklan 3 kohtaa, jossa määrätään, että ”jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä” ja jota varten ”ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.” Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, 261 kohta).

132. Se, että asiaa koskevan unionin lainsäädännön mukaan [48] OLAFin on annettava tietoja jäsenvaltioille (ja Euroopan parlamentille) ja laadittava kertomuksia ja että näitä kertomuksia voidaan käyttää todisteena jäsenvaltioissa, ei kuitenkaan vaikuta jäsenvaltioiden vastuuseen unionin omien varojen järjestelmässä.

133. Näin ollen sillä, että OLAF ei toimittanut Tšekin tasavallalle tarvittavia tietoja lupauksensa mukaisesti, ei voida puolustella sitä, että kyseinen jäsenvaltio ei ole omaksunut ennakoivaa lähestymistapaa ja pyytänyt näitä tietoja OLAFilta.

134. OLAFia koskeva unionin lainsäädäntö tukee tätä näkemystä.

135. Asetuksessa 1073/1999 säädetään, että ”nykyistä jäsenvaltioiden ja [unionin] välistä vastuun jakoa ja tasapainoa” ei muuteta ja että kyseinen asetus ”ei miltään osin vähennä jäsenvaltioiden toimivaltaa tai velvollisuuksia [unionin] taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjumiseksi toteutettavien toimenpiteiden osalta”. [49]

136. Asetuksen 1073/1999 10 artiklan 1 kohdan mukaan OLAF ”voi *milloin tahansa* lähettää asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ulkoisten tutkimusten yhteydessä saamiaan tietoja”. [50]

137. Myös asetuksen 515/97 21 artiklan 3 kohdan mukaan OLAFin on toimitettava tarkastusmatkojen yhteydessä saamansa tiedot jäsenvaltioiden ”viranomaisten pyynnöstä”.

138. Kaikki edellä esitetyt seikat tukevat tulkintaa, jonka mukaan jäsenvaltion viivästymistä ei voida oikeuttaa sillä, että se jäi passiivisesti odottamaan OLAFilta tietoja.

139. Oikeuskäytäntö tukee tätä näkemystä. Unionin tuomioistuin totesi asiassa komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, [51] jossa oli kyse Kiinasta peräisin olevia tekstiilituotteita ja jalkineita koskevasta tullipetoksesta, että Yhdistynyt kuningaskunta oli rikkonut muun muassa unionin omia varoja koskevaan oikeuteen perustuvia velvoitteitaan, koska se ei ollut asettanut perinteisiä omia varoja komission käyttöön. Unionin tuomioistuin katsoi, että koska unionin tullioikeuden soveltaminen kuuluu jäsenvaltioille, jotka ovat yksinomaan vastuussa siitä, Yhdistyneen kuningaskunnan oli sovellettava asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tullausarvot määritetään oikein, eikä se siten voinut hyötyä omasta toimimattomuudestaan

[48] Ks. tältä osin jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi 13.3.1997 annetun asetuksen 515/97 (EYVL1997, L 82, s. 1) 20 ja 21 artikla sekä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25.5.1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1073/1999 (EYVL 1999, L 136, s. 1) 9 artikla ja johdanto-osan 13 ja 16 perustelukappale. Viimeksi mainittu asetus kumottiin myöhemmin Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 11.9.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU, Euratom) N:o 883/2013 (EUVL 2013, L 248, s. 1).

[49] Asetuksen 1073/1999 johdanto-osan 3 ja 21 perustelukappale. Vastaavanlaista ilmaisua on käytetty asetuksen 883/2013 johdanto-osan 2 ja 49 perustelukappaleessa. Ks. myös päätöksen 1999/352 johdanto-osan toinen perustelukappale, jossa toistetaan, että ”nykyistä jäsenvaltioiden ja [unionin] välistä vastuun jakoa ja tasapainoa” ei muuteta.

[50] Kursivointi tässä. Ks. myös asetuksen 1073/1999 johdanto-osan 15 perustelukappale. Vastaavanlaista ilmaisua on käytetty asetuksen 883/2013 12 artiklan 1 kohdassa ja johdanto-osan 35 perustelukappaleessa.

[51] Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, erityisesti 404 ja 533 kohta).

oikeuttaakseen sen, ettei se asettanut käyttöön omia varoja. Se totesi, että OLAFin toimittamat tiedot saattoivat olla korkeintaan täydentävä väline, mutta niillä ei voitu korvata niitä tietoja, jotka jäsenvaltioiden on itse hankittava. [52]

140. Tämän perusteella päättelen käsiteltävän asian olosuhteissa, että Tšekin tasavallan myöhästymistä omia varoja koskevien maksujen toteamisessa ja kirjaamisessa ei voida oikeuttaa sillä, että se odotti OLAFin tarkastuskertomusta ennen kuin se ryhtyi tarvittaviin toimiin Baiden maksettavaksi kuuluvien tullien toteamiseksi.

141. On muistutettava, että tämän ratkaisuehdotuksen 26–44 kohdassa esitetyn tapahtumien kulun mukaan

– Tšekin tasavalta hyväksyi riskiprofiilin vuonna 2006, joten se oli tietoinen unionin polkumyyntitullien kiertämistä koskevista epäilyksistä.

– Tullipetokset vahvistettiin marraskuussa 2007 tehdyllä tarkastusmatkalla, ja kuten yhteisestä pöytäkirjasta käy ilmi, Tšekin viranomaiset saivat tarkastusmatkan aikana tietoonsa asiakirjoja, jotka osoittivat, että Baide oli kiertänyt unionin polkumyyntitulleja useissa taskusytyttimien tuonneissa.

– Tšekin tasavalta odotti, kunnes se sai OLAFin tarkastuskertomuksen heinäkuussa 2008 ja tšekinkielisen version elokuussa 2008. Kuten Tšekin tasavalta vahvisti istunnossa, se ei ollut yhteydessä OLAFiin saadakseen asiakirjat aikaisemmin. Tšekin tasavalta ei tehnyt mitään, koska OLAF lupasi, että tiedot lähetettäisiin.

– Tšekin tasavalta ryhtyi toimiin vasta elokuussa 2008 eli noin yhdeksän kuukautta marraskuussa 2007 tehdyn tarkastusmatkan jälkeen.

– Tšekin tasavalta totesi ja kirjasi unionin omia varoja koskevat maksut vasta syyskuussa 2008 eli lähes kymmenen kuukautta marraskuussa 2007 tehdyn tarkastusmatkan jälkeen.

142. Näissä olosuhteissa en pidä objektiivisesti kohtuullisena, että jäsenvaltio odottaa ainakin yhdeksän kuukautta saatuaan vahvistuksen tehdystä petoksesta.

143. Näin ollen Tšekin tasavalta totesi ja kirjasi unionin omia varoja koskevat maksut myöhässä pelkästään siksi, että se odotti passiivisesti OLAFilta tietoja.

144. OLAFia ei kuitenkaan voida puolustella luvattujen tietojen toimittamatta jättämisestä. Voin yhtyä Belgian hallituksen väitteisiin siitä, että komission yksiköiden, kuten OLAFin, ei pitäisi antaa olla välinpitämättömiä tehtäviään hoitaessaan.

145. Se, että OLAF on rikkonut velvollisuuksiaan, ei kuitenkaan vapauta jäsenvaltiota sen omasta velvollisuudestaan ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimiin unionin omia varoja koskevien maksujen toteamiseksi ja kirjaamiseksi määräajassa.

[52] Ks. tuomio 8.3.2022, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (Aliarvotuspetosten torjunta) (C-213/19, EU:C:2022:167, erityisesti 374, 377, 378 ja 392–394 kohta). Ks. myös kyseisen tuomion 322 kohta, jossa unionin tuomioistuin katsoi, että ”unionin tasolla toteutettavan tullivalvonnan tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita, mutta sillä ei voida korvata jäsenvaltioiden tehtäviin kuuluvaa valvontaa ja unionin taloudellisten [etujen] tehokasta suojaamista.”

146. Toisin kuin Tšekin tasavalta väittää, OLAFin antamilla sitoumuksilla ei ole merkitystä, koska niillä ei korvata jäsenvaltioiden velvollisuutta ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimiin.

147. Edellä esitetyn perusteella katson näin ollen, että toinen valitusperuste on perusteltu.

IV Seuraukset

148. Ensimmäinen ja toinen valitusperuste ovat mielestäni perusteltuja. Tämän seurauksena valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta olisi kumottava.

149. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan on niin, että jos unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu kumotaan, unionin tuomioistuin voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen. Katson, että tämä on tilanne nyt käsiteltävässä asiassa.

150. Valituksen ensimmäistä valitusperustetta koskevasta arvioinnistani seuraa, että jäsenvaltio ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, jos se toteaa ja kirjaa maksut myöhässä. Toista valitusperustetta koskevasta arvioinnistani seuraa myös, että käsiteltävän asian olosuhteissa Tšekin tasavalta on todennut ja kirjannut kyseiset maksut myöhässä. Siksi Tšekin tasavalta ei voi vedota asetuksen 1150/2000 17 artiklan 2 kohtaan, jotta se vapautettaisiin velvollisuudestaan asettaa riidanalaiset määrät komission käyttöön, ja sillä oli velvollisuus hyvittää ne komission tilille. Näin ollen maksulle oli pätevä oikeusperusta, eikä Euroopan unioni ole nyt käsiteltävässä asiassa saanut perusteetonta etua. Ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin hylkää Euroopan unionin perusteetonta etua koskevan kanteen, jonka Tšekin tasavalta on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa.

V Oikeudenkäyntikulut

151. Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteltu ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista.

152. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista valituksessaan ja koska Tšekin tasavalta on hävinnyt asian, on määrättävä, että Tšekin tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se on velvoitettava korvaamaan komissiolle ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

153. Lisäksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdassa, jota sovelletaan kyseisen työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, määrätään, että jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Näin ollen Belgian kuningaskunta ja Puolan tasavalta on velvoitettava vastaamaan ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan ja Alankomaiden kuningaskunta muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

VI Ratkaisuehdotus

154. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin:

– toteaa, että ensimmäinen ja toinen valitusperuste ovat perusteltuja

– kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen 11.5.2022 antaman tuomion Tšekki v. komissio (T-151/20, EU:T:2022:281) tuomiolauselman 1 kohdan

– hylkää unionin saamaa perusteetonta etua koskevan kanteen, jonka Tšekin tasavalta on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa

– velvoittaa Tšekin tasavallan korvaamaan komissiolle ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

– velvoittaa Belgian kuningaskunnan ja Puolan tasavallan vastaamaan ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan ja Alankomaiden kuningaskunnan muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.